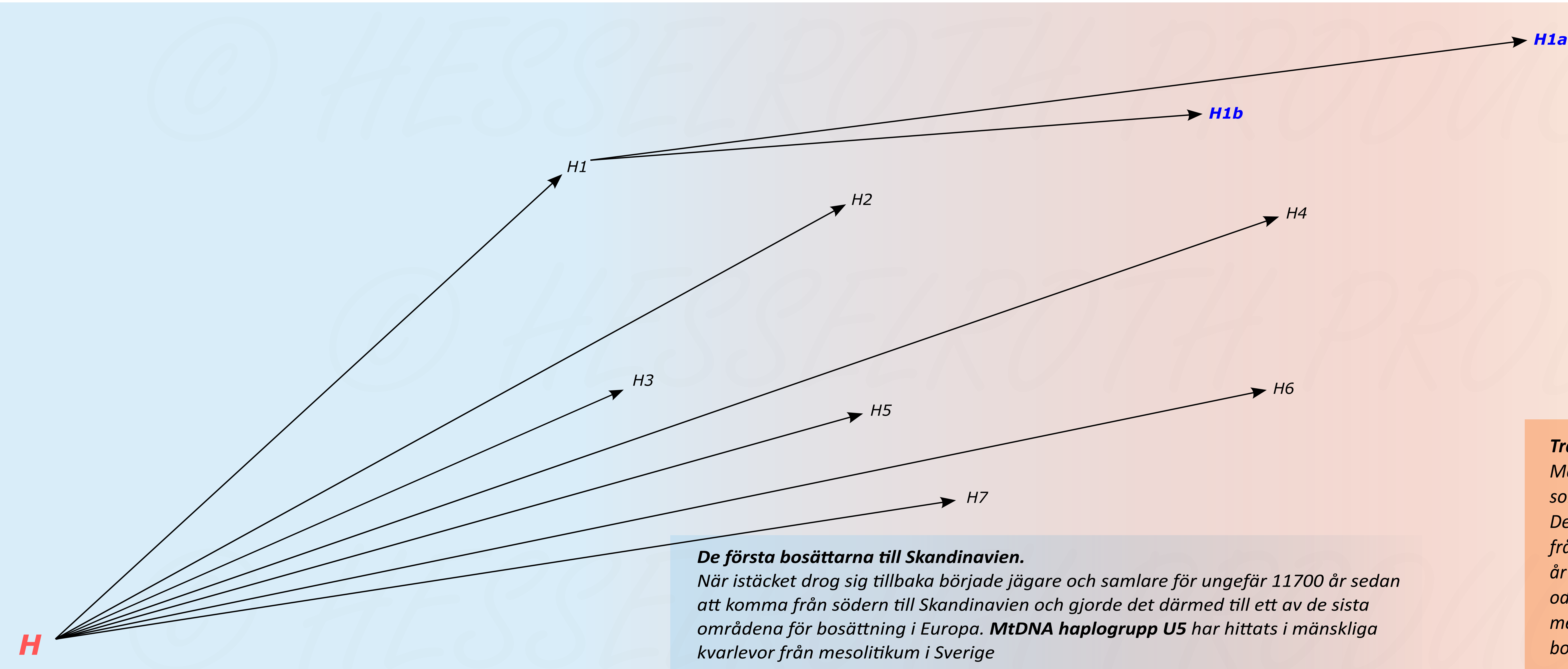

Haplogrupp H TMRCA - tid till den senaste gemensamma anmodern

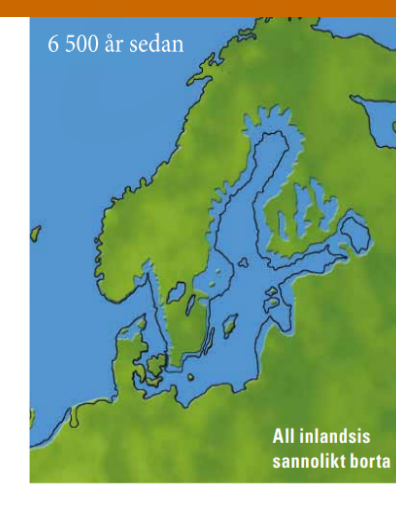
Stridsyxekulturen, även känt som båtyxkulturen
 Nästa stora invandringsvåg som genetikerna kunnat påvisa var den som kom från södra Ryssland och Ukraina för ca: 4900 år sedan. Då var det människor från den så kallade Jamnakulturen som tog med sig hästen, hjulet och vagnen, den snördekorerade keramiken och det indoeuropeiska språket västerut. I Sverige kallas detta folk traditionellt för **stridsyxekulturen** och de tycks framför allt ha nått oss över Östersjön. Det var ättlingar till detta folk som bidrog till de stora samhällsförändringar som sedan skedde under bronsåldern (Kaliff, 2018:85ff)

De första bosättarna till Skandinavien.
 När istäcket drog sig tillbaka började jägare och samlare för ungefär 11700 år sedan att komma från södern till Skandinavien och gjorde det därmed till ett av de sista områdena för bosättning i Europa. **MtDNA haplogrupp U5** har hittats i mänskliga kvarlevor från mesolitikum i Sverige

Trattbägarkulturen - De första jordbrukarna
 Majoriteten av svenskarna tillhör **MtDNA haplogrupp H**, som kan spåras till Västra Asien för 20 -25000 år sedan. Denna grupp människor kom hit till dagens Sverige närmast från Tyskland och ursprungligen från Anatolien för ca 6000 år sedan. De var väldigt duktiga på att tämja djur och att odla grödor och man tror att haplogrupp U, som levde en mer nomadiserande tillvaro, successivt trängdes undan när bondefolket etablerade sig här.

10000 f.Kr.

4000 f.Kr.

1700 f.Kr.

Paleolitikum (ca 12 000 f.Kr. – 10 000 f.Kr.)

Mesolitikum (10 000 f.Kr. – 4 000 f.Kr.)

Neolitikum (4000 f.Kr. – 1700 f.Kr.)